

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Horváth Zoltán jogtanácsos által képviselt felperesnek, a személyesen eljáró alperes ellen a dr. Láng Géza jogtanácsos által képviselt alperesi beavatkozó közreműködése mellett, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fejér Megyei Bíróság 2009. december 17. napján meghozott, 25.P.22.072/2008/31. számú ítélete ellen, a felperes részéről 32. és 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának összegét - a jogerőre emelkedett részt is magában foglalóan - 7.018.472 (hétmillió-tizennyolcezer-négyszázhetvenkettő) forintra és ennek az első fokú ítéletben kitett kamataira, az elsőfokú perköltség összegét 250.000 (kettőszázötvenezer) forintra, az alperes által térítendő kereseti illeték összegét 421.108 (négy százhuszonegyezer-egyszáznyolc) forintra, az állam által előlegezett költség alperes által térítendő összegét 1.770 (egyezerhétszázhetven) forintra felemeli, míg a felperes által térítendő állam által előlegezett költség összegét 543 (ötszáznegyvenhárom) forintra, az állam terhén maradó illeték összegét pedig 129.248 (százhuszonkilencezer-kettőszáznegyvennyolc) forintra leszállítja. Egyebekben az első fokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 100.000 (százezer) forint másodfokú részperköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 288.872 (kettőszáznyolcvannyolcezer-nyolcszázhetvenkettő) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy további le nem rótt 129.248 (százhuszonkilencezer-kettőszáznegyvennyolc) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a tulajdonában álló, ... forgalmi rendszámú, ... típusú személygépkocsival 2005. március 27-én nekiütközött az előtte szabályosan közlekedő, T. Z. által vezetett segédmotor-kerékpárnak. Az ütközés következtében T. Z. hasfalzúzódást, ágyéki csigolya harántnyúlvány-törést, valamint lágyrész sérüléseket szenvedett. A baleset időpontjában az alperes gépjárműve nem rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással, ezért a sérült kárigényét a felperes térítette meg.

Ezt követően a felperes keresetében, a 190/2004.(VI.8.) Kormányrendelet 15. § (7) bekezdése alapján, 9.172.566 Ft összegű megtérítési igényt érvényesített az alperessel szemben.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Tagadta a felelősségbiztosítási szerződés hiányát, továbbá hivatkozott a károsult közrehatására, valamint vitatta a felperes által folyósított összegű kártérítés indokoltságát.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 2.203.935 Ft és kamatai, valamint részperkölség megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett a feljegyezett kereseti illeték és az állam által előlegezett költség megtérítéséről is. Az alperes felelősségbiztosítójának nyilatkozata alapján megállapította, hogy gépjárművére a baleset időpontjában felelősségbiztosítással nem rendelkezett. Abból indult ki, hogy a felperes a károsult jogutóda, akinek nem elegendő csupán a károsulttal kötött megállapodást, valamint a kár megtérítésének tényét igazolnia, hanem mind a kártérítési felelősség fennállását, mind pedig a károk mértékét bizonyítania kell. Az alperes kártérítési felelősségét a Ptk. 346. § (1) bekezdése folytán irányadó Ptk. 339. §-a alapján állapította meg. Úgy foglalt állást, hogy a károsult nem hatott közre a baleset bekövetkezésében, ezért teljes kártérítésre tarthatott igényt. A kár összege tekintetében rámutatott, hogy a felperes a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdése szerinti, a jogkövetkezményekre is kiterjedő felhívás ellenére csupán hiányosan terjesztette elő a károsultnál bekövetkezett károkra vonatkozó tényelőadásait és bizonyítékait, illetve a károsult tanúvallomása nem támasztotta alá az általa előadott tényeket. Az élelemfeljavítás és művelődési többletköltség, háztartási kisegítő költsége, közlekedési többletköltsége, valamint erőmegfeszítési járadék tekintetében a károsult tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy nem keletkezett kára, míg a telefon, és mosási többletköltséget, a kórházi ingóságok költségeit a felperes által igényelttel szemben a károsult tanúvallomásában meghatározott összeg erejéig találta megalapozottnak. A sertések kényszerértékesítésével, a konyhakert és udvar gondozásával kapcsolatos költségeket a felperes nem bizonyította, ezért ebben a körben a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság a járadékmegváltással kapcsolatos igényt

az alperes által folyósított járadéknak a megalapozott járadékigényhez viszonyított arányában találta csupán megalapozottnak.

Az ítélet részbeni megváltoztatása, keresete teljesítése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Azért támadta az elsőfokú bíróság döntését, mert az részben nem találta bizonyítottnak a károsultnak azon kárait, amelyekre térítést nyújtott. A háztartási kisegítés költségei körében arra hivatkozott, hogy a felperes házastársa nem köteles a károkozó javára ingyenes többletvékenység elvégzésére. A mezőgazdasági kisegítő járadék, valamint a sertések értékesítésével kapcsolatos kártérítés tekintetében sérelmezte az általa beszerzett mezőgazdasági szakértői vélemény figyelmen kívül hagyását. Az erőmegfeszítési járadékkal kapcsolatban előadta, hogy a károsult baleseti maradványtüneteire figyelemmel a megváltozott munkakörben is indokolt lehet a munkavégzés során a többleterő kifejtés. Kiemelte, hogy az erőmegfeszítést orvosszakértői vélemény is alátámasztotta. Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy a gyógyszerköltségen kívül a mezőgazdasági kisegítő és erőmegfeszítés jogcímén is indokolt volt járadék folyósítása, és annak egyösszegű megváltása is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Pp. 228. § (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az első fokú ítélet alperest marasztaló rendelkezése.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés részben megalapozott.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperest T. Z. anyagi jogi jogutódjának tekintette és ebből azt a következtetést vonta le, hogy őt ugyanolyan módon terheli a kár, a károkozó magatartás, a kettő közötti okozati összefüggés, továbbá a kár összegének bizonyítása, mint ahogy a károsultat terhelné.

A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli.

A Pp. 164. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

A törvény idézett rendelkezései a bizonyítási kötelezettségnek a meghatározása és a felek közötti felosztása körében utalnak arra is, hogy ennek a felek a „jogvita elbírálásához” illetőleg a „per eldöntéséhez” szükséges tények tekintetében kötelesek eleget tenni. Ebből okszerűen az következik, hogy a bizonyítási kötelezettség tartalmát, közvetlen irányát azok az anyagi jogi szabályok határozzák meg, amelyekre a felperes keresetét, az alperes pedig ellenkérelmét, esetleg viszontkeresetét alapítja.

Az elsőfokú bíróság azonban tévesen határozta meg a kereset teljesítési lehetőségének anyagi jogi alapjait és ebből a bizonyítási kötelezettségre is kiterjedő téves jogi következtetést vont le. Figyelman kívül hagyta, hogy a felperes nem károsult és nem is biztosító, továbbá ezeknek nem is jogutóda. Ezért jogi helyzetét nem a Ptk. 345-346. §-a, továbbá nem a Ptk. 339. § (1) bekezdése határozza meg. Emellett a károkozóval szemben sem a Ptk. 558. § (1) bekezdésében biztosított törvényi engedmény alapján lép fel.

A gépjárművek kötelező felelősségbiztosításáról szóló - a baleset idején hatályban volt - 190/2004. (VI.8.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 14. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a károsult a biztosítási kötelezettség ellenére szerződéssel nem rendelkező üzemben tartó gépjárműve által vagy az ismeretlen gépjárművel a M. K. területén okozott kárának megtérítése iránti igényét - az e rendeletben foglaltak alapján a 15. §-ban foglalt kivételekkel - a Kártalanítási Számla kezelőjével szemben is érvényesítheti. A károsult kárát a Kártalanítási Számla kezelője akkor is köteles megtéríteni, ha a kárt forgalomba nem helyezett vagy a forgalomból kivont gépjárművel okozták.

Az előző rendelkezéssel összhangban a R. 15. § (7) bekezdése pedig lehetővé teszi, hogy a Kártalanítási Számla kezelője a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült összes ráfordítása és költsége megtérítését követelhesse a biztosítással nem rendelkező üzemben tartótól, illetve egyetemlegesen a forgalomba nem helyezett vagy a forgalomból kivont gépjármű tulajdonosától és vezetőjétől, továbbá az ismeretlen gépjármű vezetőjétől, amennyiben ennek személye ismert és a károkozásért felelős. A költségek átalányösszegben is megállapíthatók.

A fent kiemelt tényeknek, valamint a törvény idézett rendelkezéseinek az egybevetése alapján megállapítható, hogy a felperes - mint a kártalanítási számla kezelője - a R. 14. § (1) bekezdése alapján, megtérítette a károsultnak az alperes, mint felelősségbiztosítási szerződéssel nem rendelkező üzembentartó által okozott kárt. Ezt követően élt a R. 15. § (7) bekezdésében biztosított jogával és a jelen peres eljárást megindító keresetében az ennek kapcsán felmerült költségei megtérítése iránt támasztott igényt az alperessel szemben.

A Ptk. 345-346. §, valamint a Ptk. 339 § (1) bekezdésében, illetőleg a R. 14. § (1) bekezdésében és 15. § (7) bekezdésében meghatározott tényállási elemek nem azonosak, ezért az abban foglalt rendelkezések alkalmazásához szükséges és bizonyítandó tények sem fedik egymást. A felperes megtérítési igénye keretében a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült összes ráfordítása és költsége megtérítését követelheti az alperestől. Ez pedig annak bizonyítását követeli meg, hogy a felperes az alperes felelősségbiztosítással nem rendelkező gépjárműve által okozott balesettel összefüggésben keletkezett, megalapozott kárigényeket térítette meg. A R. 15. § (7) bekezdésére figyelemmel e téren nem a kár tételes bizonyításának kötelezettsége hárul reá, hanem elegendő azt igazolnia, hogy akár szakvélemény beszerzése útján is vizsgálta a károsult igényének

alaposságát. Ezzel szemben az alperesnek kell bizonyítania azon védekezését, miszerint a károsultnak kifizetett kártérítés valamely tétele szükségtelen, vagy összege eltúlzott volt.

A károsult tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy élelemfeljavítással, kulturális és közlekedési többletköltséggel, továbbá kerti kisegítővel kapcsolatban kára nem merült fel. Ezért az ezen a címen megalapozatlanul előterjesztett kárigényét a felperesnek el kellett volna utasítania. Erre figyelemmel az általa e címen megfizetett kártérítést az alperesre nem háríthatja át. Ezért az elsőfokú bíróság az e jogcímen teljesített egyösszegű térítéssel, járadékkal és járadék megváltással kapcsolatos igényt jogszabálysértés nélkül utasította el.

Ugyancsak nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a kórházi ingókkal kapcsolatban a károsult előadását alapul véve 4.000 Ft kárigényt talált megalapozottnak, amely már magában foglalta az ún. figyelmességi csomag költségeit is.

Ugyancsak helyesen állapította meg mérlegeléssel a többletmosással felmerülő költségek mértékét is.

Tévedett azonban a sertés hízlalással kapcsolatos kárigény tekintetében. A peradatokból aggálytalanul megállapítható, hogy a károsult az alperessel szemben ezen a címen azért terjesztett elő követelést, mert balesete miatt értékesíteni kényszerült azokat a malacokat, amelyeknek a hízlalását tervezte. A perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, valamint a károsult tanúvallomása alapján aggálytalanul megállapítható, hogy az ezzel kapcsolatos kárigény nem volt alaptalan.

Az istállóépítéssel összefüggésen ugyancsak megállapítható, hogy T. Z.-t kár érte, mivel az építkezés befejezéséhez a baleset miatt saját maga nem tudta a segédmunkát biztosítani, kiesett munkáját pótolni kellett. Vallomása szerint a befejező munkák 7 teljes napi munkavégzést igényeltek, a köztudomású segédmunkás napszámra figyelemmel nem volt eltúlzott a felperes által ezen a címen térített 20.000 Ft.

A károsult balesetet követő egészségi állapotából következik, hogy ápolása, gondozása időszakában a korábban általa a háztáji gazdaságban végzett tevékenységét nem tudta ellátni, azt helyette családtagjai közül másnak kellett elvégeznie. Mivel ebben a körben a károk bekövetkezése aggálytalanul megállapítható, annak pontos összege azonban pontosan nem kiszámítható, ezen a jogcímen indokolt volt a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítésként 20.000 Ft megtérítése. Ezért mindezeket a ráfordításait a felperes a károkozó gépjármű üzembentartójára, az alperesre átháríthatja.

Nem értett egyet az ítéletábrla az elsőfokú bíróság álláspontjával a háztartási kisegítő költségei tekintetében sem. A károsult előadta, hogy otthon tartózkodása alatt többet kellett rá mosni, emellett alkalmoszerűen sem tudott a háztartási munkákba besegíteni. Kiesett tevékenysége pótlásával nyilvánvalóan kára keletkezett, még akkor is, ha háztartási kisegítő alkalmazása költséggel nem járt. A károsult korábbi tevékenységét helyette elvégző hozzátartozói e tevékenységüket

az ő javára, és nem a károkozó érdekében végezték ingyenesen, ezért az alperes nem mentesülhet az ezzel összefüggésben keletkezett károk megtérítése alól. Figyelemmel arra, hogy a háztartási kisegítéssel felmerült károk bekövetkezése kétségtelenül megállapítható, annak pontos összegét azonban nem lehet kiszámítani, a felperes a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítés címén megalapozottan térített 3,5 hónapos időtartamra 52.500 Ft-ot. Ezért az ezzel összefüggő ráfordítását az alperesre átháríthatja.

A háztartási, házkörüli kisegítő járadék megalapozottságát is alátámasztotta a károsult tanúvallomása, mivel előadta, hogy a korábbi alkalmasszerű háztartási besegítés kiesése miatt házastársa többlettevékenységet folytat. Emellett az is elmondta, hogy mosogatást már nem végez, azt a lányaira bízta, és nem végez olyan gyakran házimunkát, mint korábban. Ebből következően az ő kieső tevékenységének pótlására a felperes megalapozottan térített általános kártérítésként havi 8.000 Ft-ot.

A rendelkezésre álló peradatok téves értékelésével foglalt úgy állást az elsőfokú bíróság, hogy a károsultnak a kereső tevékenysége nem jár többleterő kifejtéssel, mivel már nem dolgozik korábbi munkakörében. Figyelmet kívül hagyta ugyanis az elsőfokú bíróság, hogy a járadékigény elbírálásánál figyelembe vett 2006. szeptember 20-án készült orvosszakértői vélemény időpontjában a károsult még állattenyésztőként dolgozott, de a járadék összegű megváltására megkötött egyezség időpontjában is ebben a munkakörben foglalkoztatták. A károsult tanúvallomása alapján megállapítható, hogy 2008-ban szerzett vagyonőri képesítést, és ezzel a képesítésével helyezkedett el ugyanannál a szervezetnél biztonsági munkakörben.

A többleterő kifejtési járadék iránti igény elbírálásakor orvosszakértői vélemény állt a felperes rendelkezésére annak alátámasztására, hogy a károsult az akkori állattenyésztői munkakörét a balesetre visszavezethető okból 30 % többleterő kifejtéssel képes ellátni.

A Ptk. 356. § (3) bekezdése értelmében a járadék megállapításnál nem vehető figyelembe a balesetért felelős személy javára az a kereset, amelyet a károsult rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

A felperes rendelkezésére álló, és a periratokhoz becsatolt igazolás alapján az állapítható meg, hogy a károsult a baleset utáni munkába állását követően 2005. augusztus 15. és 2006. március 31. közötti időszakban átlagosan 82.617 Ft nettó keresménnyel rendelkezett, ami - a társadalombiztosítási járulékok levonása mellett bruttó 101.996 Ft-os átlag jövedelemnek felel meg. Ennek 30 %-a 30.599 Ft nem vehető az alperes javára figyelembe az idézett rendelkezés értelmében, tehát a felperes ennek erejéig megalapozottan térítette volna meg a károsult jövedelempótló járadékigényét. Az ezt el nem érő összegű járadék folyósítása tehát indokolt volt, ezért az áthárítható a károkozó gépjármű üzembentartójára.

Mindezekre figyelemmel a felperes két részletben összesen 145.100 Ft-ot, valamint ennek 4.847 Ft kamatát, összesen 94.503 Ft ügyvédi díjat, a sertés értékesítéssel istálló építéssel és mezőgazdasági kiegészítéssel összefüggésben 120.000 Ft-ot, baleseti ingókárként 41.300 Ft-ot és 2.260 Ft kamatot, 10.000 Ft szemledíjat,

1.600.000 Ft nem vagyoni kártérítést, 38.643 Ft gyógyszerköltséget és 7.001 Ft kamatot, folyójáradékként összesen 351.601 Ft-ot, míg lejárt járadékként 370.265 Ft-ot és 8.868 Ft kamatot, járadékmegváltásként pedig 4.128.528 Ft-ot fizetett ki megalapozottan a károsultnak. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes által megtérítendő ráfordításokat 6.918.472 Ft erejéig, keresetét az eljárásával felmerült költségekkel együtt 7.018.472 Ft erejéig találta megalapozottnak. Erre figyelemmel az alperes marasztalását ez utóbbi összegre felemelte.

A másodfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség megváltozott arányára figyelemmel felemelte az alperes által fizetendő első fokú részperköltség, valamint az általa térítendő kereseti illeték, valamint állam által előlegezett költség összegét, míg ez utóbbinak a felperest terhelő részét leszállította.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése nagyobb részben vezetett sikerre, ezáltal az alperes részben pervesztes lett. Ezért a Pp. 239. §-a folytán a fellebbezési eljárásban is irányadó 81. § (1) bekezdése alapján a felmerült kiadásait maga viseli, továbbá köteles megtéríteni a felperes másodfokú részperköltségét.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986. IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke Dr. Németh László s. k. előadó bíró Dr. Lente Sándor s. k. bíró